

ΤΟ ΔΗΛΗΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΟΦΕΩΝ.

Ἡ φοβερὰ ἐνέργεια τοῦ δηλητηρίου τῶν ὄφρων ἐπειλκευσεν ἀνεκαθεν τὴν προσοχὴν τῶν ἰατρῶν, ἀλλὰ μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας καὶ τὰ ἀναριθμητὰ πειράματα, αἵτινα ἐγένοντο, δὲν κατορθώθη εἰσέτι νὰ ἐξακριβωθῇ ἐντελῶς ἡ φύσις τοῦ δηλητηρίου τούτου. Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, καθ' ὅσας αἱ πλείους νόσοι καὶ βλάβαι τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ ἀποδίδονται εἰς τὰ βακτηριδία, προσεπάθησάν τινες νὰ ἐξηγήσῃ καὶ τὴν φθοροποιῶν δυνάμιν τοῦ δηλητηρίου τῶν ὄφρων ὡς προερχομένην ἐκ τινος εἶδους τῶν ἐλαχίστων ἐκείνων μικροβίων. Ἀλλὰ δι' ἐπανειλημμένων πειραμάτων καὶ ἐρευνῶν ἀπεδείχθη καταφανῶς, ὅτι τὸ καιρὸν δηλητήριο τῶν ὄφρων εἶνε ἐντελῶς ἀπληλαγμένον βακτηριδίων. Νεώτεροι παρατηρήσεις καθιστῶσι πιθανὴν τὴν παραδοχὴν ὅτι τὸ δηλητήριο τῶν ὄφρων εἶνε μίγμα διαφόρων δηλητηρίων, αἵτινα ὡς ἐκ τῆς συνθέσεώς των ἀνήκουσιν εἰς τὰς λευκαματούχους οὐσίας. Τὸ δηλητήριο τῶν ὄφρων ἀπεξηραμμένον διατηρεῖται ἐπὶ μακρότατον χρόνον, δὲν καταστρέφεται δὲ οὔτε διὰ τῆς πύξεως οὔτε διὰ τοῦ βρασμοῦ.

Λέγεται ὅτι ἡ θανατηφόρος ἐνέργεια τοῦ δηλητηρίου τῶν ἑν ταῖς τροπικαῖς χώραις ὄφρων ἐπέρχεται ὡς ἀστραπὴ ταχεῖα. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶνε ἀληθές. Εἰς τὰ πτηνὰ δύναται νὰ ἐπέλθῃ ὁ θάνατος ἐν βραχυτέρῳ τοῦ ἐνὸς πρωτολέπτου χρόνῳ μετὰ τὴν δῆξιν· οἱ κύνες ἀποθνήσκουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐντὸς 1 ἕως 15 λεπτῶν. Οἱ ἄνθρωποι ἀποθνήσκουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐν διαστήματι 15 λεπτῶν μετὰ τὴν δῆξιν, ἀλλὰ παρουσιάζονται καὶ περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ θάνατος ἐπέρχεται εἰς 5 καὶ εἰς 2 λεπτά τῆς ὥρας, ἐνίοτε δὲ πάλιν 10 καὶ 16 ἡμέρας μετὰ τὴν δῆξιν. Ἡ ταχύτης τῆς ἐπιπεργείας ἐξαρτᾶται ἐκ διαφόρων περιστάσεων, ὡς λ. χ. ἐκ τῆς ποσότητος τοῦ δηλητηρίου κτλ.

Ἐν γένει ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἡ γνώμη, ὅτι τὸ δηλητήριο τῶν ὄφρων διαλύει τὸ αἷμα καὶ τοιουτοτρόπως ἐπιφέρει τὸν θάνατον. Ἀλλὰ τοιοῦτό τι δὲν συμβαίνει. Καὶ ἔχει μὲν πράγματι τὸ δηλητήριο τοῦτο ἀποσυνθετικὴν ἐπὶ τοῦ αἵματος δυνάμιν, ἀλλ' ἡ δύναμις αὕτη ὡς ἐκ τῆς μεγάλης ἀραιώσεως τοῦ δηλητηρίου ἐν τῷ σώματι τοῦ δηχθέντος καθίσταται ἐλαχίστη καὶ ἀσφμαντος. Καθ' ὅλας τὰς γενομένας περὶ τούτου ἐπιμελεῖς καὶ ἀκριβεῖς παρατηρήσεις οὐδεμίαν πλέον ἀμφιβολίαν ὑπάρχει ὅτι τὸ δηλητήριο τῶν ὄφρων ἐπιπεργεῖ ἀμέσως ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ τοιουτοτρόπως ἐπιφέρει τὸν θάνατον. Πλείστα λειτουργία τοῦ ἡμετέρου σώματος κανονίζονται ὑπὸ τῶν καλουμένων νευρικών κέντρων. Ἐν τῷ προμήκει μυελῷ, τῷ συνδέσμῳ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, εὑρίσκειται σημεῖόν τι, ὑπὸ τοῦ ὁποῖου παράγεται καὶ κανονίζεται ἡ λειτουργία τῆς ἀναπνοῆς. Ἄν τρυπήσωμεν τὸ μέρος τοῦτο διὰ βελόνης, ἡ ἀναπνοὴ παύει ἀμέσως.

Εἶπομεν ἤδη ὅτι τὸ δηλητήριο τῶν ὄφρων παριστᾷ μίγμα τι διαφόρων δηλητηρίων, ταῦτα δὲ τὰ διάφορα δηλητήρια παραλόβουσιν ἐν τῷ ἡμετέρῳ σώματι τὰ κέντρα τῆς ἀναπνοῆς, τῆς κινήσεως τῆς καρδίας καὶ τῆς ἐνεργείας τῶν ἀγγείων. Εἰς περιπτώσεις λοιπόν, καθ' ἃς τὸ δηλητήριο ἐξασκεῖ ταχέως τὴν θανατηφόρον αὐτοῦ ἐνέργειαν, ὁ θάνατος ἐπέρχεται δι' ἀσφυξίας, καθότι ἀμέσως παραλύεται τὸ κέντρον τῆς ἀναπνοῆς. Οὔτε εἶνε δυνατόν νὰ διατηρησωμεν τὴν ζώην τοῦ ἀγωνιώντος διὰ τεχνητῆς ἀναπνοῆς, διότι μετ' οὐ πολλὰ παραλύεται καὶ ἡ ἐνέργεια τῆς καρδίας. —

Λέγεται ὅτι ὁ δηχθεὶς ὑπὸ ἰσθόλου ὄφρος αἰσθάνεται ἀμέσως σφοδρότατον πόνον, διασειόμενος μετ' ἀστραπιαίας ταχύτητος ὅλα του τὰ μέλη. Τοῦτο ὅμως δὲν συμβαίνει πάντοτε. Ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ὁ πόνος εἶνε ἀσήμαντος, ὅμοιος πρὸς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον προξενεῖ

τὸ κέντημα ἀκάνθης. Ὁ δηχθεὶς ὑπὸ ἐχίδνης (ὄχεντρας) δὲν αἰσθάνεται κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς οὐδὲν ἐνόηγμα καὶ δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐργασίαν του. Μόλις δὲ βραδύτερον ἢ ὀλονὲν προχωροῦσα ἐξοίδησις τοῦ προσβληθέντος μέρους ἐμβάλλει αὐτὸν εἰς ἀνησυχίαν. Ἦδη δὲ παρουσιάζονται καὶ τὰ γενικὰ τῆς δηλητηρίσεως συμπτώματα: δύσπνοια, ἀσθενὴς καὶ διακοπτόμενος σφυγμὸς, ψυχρὸς ἰδρῶς, κατάπτωσις τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ προσώπου, ναυτίαισι, ἔμετος, διάρροια, δριμεῖς πόνοι τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς περι τὸν ὀμφαλὸν χώρας, ἐνίοτε δὲ διαταράξεις ἐτι δὲ καὶ ἀπώλεια τῆς ὀράσεως καὶ τέλος σπασμοί. — Εἰς μὴ θανατηφόρους περιπτώσεις ἡ ἀνάρρωσις βαίνει βραδέως, πολλακίς δὲ τελειοῦται μὲν μετὰ τινὰς ἑβδομάδας ἢ καὶ μῆνας.

Ἡ γνώσις ἡμῶν περὶ τῆς φύσεως τοῦ δηλητηρίου καίπερ ἐλλιπὴς οὖσα εἶνε ὅμως ἱκανὴ νὰ παράσῃ ἡμῖν ὁδηγίας τινὰς πρὸς ἄμεσον βοήθειαν τῶν ὑπὸ ὄφρος δηχθέντων. Τὰς ὁδηγίας ταύτας συγκεφαλαιούμεν ἐν τοῖς ἐπομένοις: Τὸ πρόωστον καὶ ἀναγκαῖοτατον πάντων εἶνε νὰ ἐμποδίσωμεν τὸ δηλητήριο ἀπὸ τοῦ νὰ εἰσδύσῃ ἐκ τοῦ δηχθέντος μέρους εἰς τὸ λοιπὸν σῶμα. Ἄν τὸ προσβληθὲν μέρος τοῦ σώματος εἶνε ἄκρον τι μέλος (χερὶ, ποῦς κτλ.), πρέπει ἀμέσως νὰ δέσωμεν αὐτὸ δυνατὰ ὑπεράνω τοῦ δήγματος. Πρὸς τοῦτο λαμβάνομεν στερεὰν τινα καὶ ἀδιάρρηκτον ταινίαν, ἢ ἱμάντα (λαρίον) ἢ καὶ ἐν ἀνάγκῃ συνεστραμμένον τι παννίον (μαντίλιον) ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, μετ' ὁποῖον ἀμέσως μετὰ τὴν δῆξιν δένομεν τὸ προσβληθὲν μέλος ὑπεράνω τῆς πληγῆς καὶ σφίγγομεν αὐτὸ τόσον δυνατὰ, ὥστε νὰ διακοπῇ ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος (δηλ. νὰ ἐμποδισθῇ πᾶσα συγκοινωνία τοῦ αἵματος μεταξὺ τοῦ δηχθέντος μέρους καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος). Τοιουτοτρόπως τὸ δηλητήριο δὲν προφθάνει νὰ διεισδύσῃ εἰς τὸ σῶμα.

Ἀμέσως μετὰ τὴν τοιαύτην περιζώσιν καὶ περισφιγξίν τοῦ δηχθέντος μέλους, πρέπει νὰ φροντίσωμεν περὶ τῆς καταστροφῆς ἢ ἀπομακρύνσεως τοῦ δηλητηρίου. Τὸ δηλητήριο τοῦτο δὲν δυνάμεθα ἄλλως νὰ καταστρέψωμεν εἰ μὴ καταστρέφοντες συγχρόνως αὐτὴν τὴν πληγὴν. Πρὸς τοῦτο ἐκκόπτομεν τὴν πληγὴν ἢ καιόμεν αὐτὴν διὰ πευρακτωμένου σιδήρου ἢ πευρακτωμένου ἀνδρακος ἢ ὁμοίου τινὸς μέσου. Ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς Ἰνδίας καὶ ἐν τῇ Ἀμερικῇ ἀνάπτουσι πυρίτιδα ἐπὶ τῆς πληγῆς. Ἄλλα μέσα καυτηριάσεως, ὡς λ. χ. ἀμμωνιακὸν ἢ συμπεπικνωμένον ὄξιον ὄξυ κ. τ. ε. δὲν ὑπάρχουσι συνήθως πρόχειρα εἰς τοιαύτας περιστάσεις, καθ' ἃς ἀπαιτεῖται ταχυτάτη καὶ ἄμεσος βοήθεια.

Πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ δηλητηρίου ἐκ τοῦ προσβληθέντος μέρους, πρέπει, οὐχὶ πρὸ τοῦ περιδέσμου ἀλλὰ μετὰ τὴν ὡς ἀνωτέρω περιγραφείσαν περιδεσίν καὶ περισφιγξίν τοῦ μέλους, νὰ γίνωσιν ἐντομαί τινες εἰς τὴν πληγὴν ὅσας ἐκρεῖσῃ τὸ αἷμα καὶ μετ' αὐτοῦ τὸ δηλητήριο. Πρέπει ὡσαύτως νὰ πλύνεται ἡ πληγὴ πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἐπὶ τοῦ δέρματος τυχόν εὑρισκομένου δηλητηρίου. Προσέτι εἶνε καλὸν νὰ ἐκμυζώμεν τὴν πληγὴν, ἀλλ' οὐχὶ διὰ τοῦ στόματος, διότι ἂν τυχόν τὰ χεῖλη ἢ τὰ οὖλα εἶναι πληγωμένα δύναται νὰ ἐπέλθῃ δηλητηρίασις, ἐκτὸς δὲ τούτου ἐλαχίστη μόνον ποσότης τοῦ διεισδύσαντος δηλητηρίου δύναται νὰ ἐκμυζηθῇ διὰ τοῦ στόματος. Πρὸς ἐκμύζηνσιν τοῦ δηλητηρίου πολὺ προτιμότερα εἶνε ἡ σικὰ (βεντούζα), ἢ μικρόν τι χωνίον, ἢ καὶ ἀπλὴ τις, καθαρὰ πίπτα. — Ὁ περιδεσμός δὲν πρέπει νὰ μὲνῃ ἐπὶ μακρὸν χρόνον, διότι τὸ μέλος δύναται νὰ ἀπονεκρωθῇ. Τέλος, ἀξία συστάσεως εἶνε ἡ ἀφθονὸς χρῆσις οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν (βράκης, βουμίου, δυνατοῦ οἴνου, ἀρράκ κτλ.).

κ. Κ. ΤΖ. εἰς Σοφίαν. Ἀπεστάλησαν. — βάνετε ἀπ' εὐθείας. — κ. Κ. Π. εἰς Mendoza (Ἀμερικῆς). Σᾶς ἐνεγράψαμεν καὶ τὰ τεύχη ἑπιζόμενα νὰ ἐλάβετε καὶ τὰ 2 περικαλύμματα. — κ. Γ. Κ. εἰς Βερολίον. Ἐχετε ὀλίγην ὑπομονήν.

Ἐκδότης Π. Δ. ΖΥΓΟΥΡΗΣ. — Ἐκ τοῦ τυπογραφείου καὶ τοῦ στοιχειομητηρίου διὰ τὰς ἀνατολικὰς γλώσσας Γ. ΔΡΟΥΓΟΥΔΙΝΟΥ ἐν Λεϊψίῳ.

Χάρτης ἐκ τῆς Neue Papiermanufaktur ἐν Στρασβούργῳ.